

Виктор

ПЕЉЕВИН

БЕТМЕН

АПОЛО

ЗА ИЗДАВАЧА
Иван Бевц
Ника Стругар Бевц

© за српско издање

BOOKA

11000 Београд, Сланачки пут 128

office@booka.in

www.booka.in

ПРЕВОД СА РУСКОГ

Наталија Ненезић

ЛЕКТУРА

Агенција Текстоградња

КОРЕКТУРА

Ивана Смолковић

ДИЗАЈН КОРИЦА

Братислав Миленковић

ПРЕЛОМ

Милена Савић

ШТАМПА

ДМД Штампарија

Београд, 2015.

Тираж 1500

BOOKA.

Књига **044**

Едиција **Источно од раја**

ВИКТОР ПЕЉЕВИН
БЕТМЕН АПОЛО

Наслов оригинала

ВИКТОР ПЕЛЕВИН

BATMAN APOLLO

Russian text copyright © 2013 by Victor Pelevin
Translation rights into the Serbian language are
acquired via FTM Agency, Ltd., Russia, 2013

Сва права задржана.

Ниједан део ове књиге не може се користити
нити репродуковати у било ком облику без
писмене сагласности издавача.

Виктор
ПЕЉЕВИН

**БЕТМЕН
АПОЛО**

РОМАН

С РУСКОГ ПРЕВЕЛА
Наталија Ненезић

BOOKA.

САДРЖАЈ

РИДМИДОК	11
ПОЗОВИ МЕ ДА КРЕНЕМ С ТОБОМ	23
ВАЗДУШНИ ЗАМАК	42
THE HARD PROBLEM	65
ЛИМБ	85
СВЕДОЦИ НЕИЗБЕЖНОГ	100
ЗЛАТНИ ПАДОБРАН	117
НЕИЗБЕЖНО	135
АЦТЛАНСКИ КАЛЕНДАР	150
СЕДАМ САТОРИЈА	171
HAUTE SOS	198
DIONYSUS THE ORACULAR	228
ШТИТ ОТАЏБИНЕ	260
ВЕЛИКИ ВАМПИР	280
ТАЈНИ ЦРНИ ПУТ	301
OMEN	331
AMERICAN DREAM	361
ПОДВИГ.....	386
Додатак	422

*У живоју вампира постоје
скривена радост и тиха срећа.
Оне се састоје у томе што
цивилизацијски стандарди
либералног хуманизма за њега
више нису обавезни.*

Гроф Дракула

Упозорење:

Књига садржи елементе живог разговорног руског језика (мање од 0,016% текста). Могу бити повређена сексуална, политичка и верска осећања читатељке, као и њени шизофрени и параноидни комплекси. Аутор нема такву намеру и не сноси одговорност за ефекте који настају у уму „Б“ током израде агрегата „М5“.

РИДМИДОК

Све што знате о вампирима је лаж.

Ништа што можете прочитати или чути о њима у савременом свету не одговара истини. Изузетак представља моја прва књига – „Empire V“.

Овај кратак увод намењен је онима који је нису читали – да би се укратко објаснило шта је заправо вампир.

Књигу „Empire V“ написао је млад и неискусан вампир, и она садржи неке фактографске грешке, условљене мојим тадашњим нивоом знања. Стога, чак и ако сте прочитали мој први роман, вреди потрошити неколико минута на овај увод – биће корисно освежити у сећању кључне појмове нашег света. Али на ово можете да се вратите и касније – ако се јави потреба.

Читаоца је најлакше увести у тему ако се објасне термини из „Empire V“ које ће сретати касније: то значи и описати укратко нашу васељену.

Дакле, почињем – не азбучним редом, већ оним редоследом којим ми мисли падају на памет.

1) „ЈЕЗИК“, ИЛИ МАГИЧНИ ЦРВ

Вампир је по својој природи двојно биће, налик јахачу који јаше на коњу. У самом центру његове лобање живи такозвани језик – древно биће највише природе у симбиози с његовим мозгом. Интенцију магичног црва обично осећамо као своју сопствену жељу. Али језик је додатни мозак, зато су вампири много паметнији

од људи. И због тога много несрећнији. Како је говорио „наше све“ гроф Дракула, „имати један ум је лоше, а два – још горе“.

Поређење с јахачем и коњем врло је прецизно: магични црв прелази из једног људског тела у друго и практично је бесмртан. Зато је у извесном смислу бесмртан и вампир – мењају се само његове људске љуштуре. Разуме се, ако сте ви таква љуштурса, није вам нимало лакше због туђе бесмртности. Иако ипак имате одређене загробне преференце.

Али, о томе нешто касније.

2) БОЖАНСКА ИМЕНА

Управо су вампири некада отворено управљали људима у виду хеленских и других богова. Затим смо, због низа околности, прешли у сенку – али и даље имамо власт над светом. По старом обичају, себи узимамо имена богова којима се људи клањају. Али то су само надимци коња. Магични црви који живе у нама су безимени.

3) ХАМЛЕТ И ХАЛДЕЈЦИ

Вампири воле да западају у отупелост нирване, која наступа од дотока крви, када се обесимо наглавачке за специјалне пречке. То је у вези са физиологијом магичног црва – али то што се дешава ми не доживљавамо као сопствену потребу и радост.

Наравно, имамо ми мноштво предности у односу на људе. Ми бисмо обрисали ноге Форбсовом листом када бисмо поседовали бар кап сујете. Али немамо је – наше су потребе другачије. Није нам занимљиво да туцамо скупе проститутке на океанским јахтама, ушмркавајући с кокаином мирис распадања које се приближава. Сваки од нас више воли да проведе неколико сати више у хамлету (тако се зове интимна просторија у којој се виси наглавачке). То је наш посао, дуг, и – награда. А и просто уживање, што да се крије.

Халдејци такође почињу на слово „Х“. И више никакве везе с хамлетом немају. То су наше људске слуге, преко којих управљамо

планетом. Могли бисмо их назвати криптоселитом – када то не би било тако смешно.

Досадно ми је да о њима много говорим – и без мене сте схватили већ све о њима. Да, видите их много пута сваки дан. Наравно, ако гледате телевизију.

4) BLOOD LIBEL

Такозвана крвава оптужба или крвава клевета. Оптужба за страшни грех која одавно виси над нама – како ми наводно пијемо људску крв (вампири старијих генерација не користе ту реч у усменом говору и обично користе термин „црвена течност“, који је последњих година већ помало застарео, и све чешће се замењује скраћеницом „ДНК“ – посебно у Америци).

Мада, треба признати да ову гласину не шире жути романописци, већ ми сами. Штавише, приглупе филмове, књиге и остале емоционалне франшизе о вампирима такође ми финансирамо и уводимо.

Свесно се трудимо да се сакријемо иза грубих митологема и примитивне бајковите сликовитости, у коју неће поверовати ниједан одрастао човек. То нас чини апсолутно невидљивим за друштво. Сматрамо да је боље да нас лажно оптуже за груб грех, него да нас правично раскринкају за онај префињени, о којем ћу говорити нешто ниже. И онда, ми такође користимо црвену течност. Али не као храну. Види и 10) „Црна Завеса“.

5) ДНК, ЦРВЕНА ТЕЧНОСТ И ЊЕНИ ПРЕПАРАТИ

Црвена течност је основни информативни агенс организма. Човек кад дође у болницу, даје крв на анализу – и у року од сат времена лекар зна све о њему. Добро, скоро све. Тако и ми. Наравно, сама крв не садржи информације – оне се налазе у простору који је међу вампирима познат као „лимб“. Крв садржи само шифре и кодове који омогућавају ишчитавање података о том човеку. Груба

аналогија је удаљени приступ мрежи. Дегустирајући туђу црвену течност добијамо сва корисничка имена и лозинке. Можемо слободно да продремо у туђ унутрашњи свет. На том принципу почива читава вампирска информатика. Вампири користе препарате црвене течности за приступ знањима другог човека. Чак и ако је он умро, посебно чишћење препарата омогућава да се део његових знања и емоција сачува. Разлика је отприлике као између живог цвета и цвета осушеног између страница књиге. Али, неки вампири – они се зову „undead“ – могу да прелазе границу између живота и смрти на начине људима незамисливе.

Посебне технологије чишћења омогућавају да се знања записана у црвеној течности одвоје од личности човека који их поседује. Уз помоћ таквих препарата може се тренутно овладати масом раније непознатих података, притом се апсолутно не додирујући с туђом душом.

Различити препарати Ц.Т. користе се и у нашим информацио-ним вампотекима и вампонавигаторима, о којима ћу причати у овој књизи.

6) УМ „Б“, АГРЕГАТ „М5“ И ВЕЛИКИ МИШ

У свакодневном животу ми једемо као људи, само преферирамо еколошке производе. Ако и сисамо туђу крв, то је искључиво метафорички. Ми смо највиша карика ланца исхране на Земљи, зато што је наша храна сâм човек, којег смо некада и одгајили управо с тим циљем. Али ми се не хранимо течностима људског тела, већ његовом прочишћеном животном снагом.

Под животном снагом подразумевам не телесну топлоту, која има грубу животињску природу, већ психичку енергију одређеног дијапазона. Њен генератор је мозак, опремљен другим сигналним системом – то јест језиком, на основу којег настаје апстрактно мишљење.

Читава људска култура служи као гориво за тај генератор. А све душевне патње људи постају извор психичког зрачења које нас мучи.

Њега производи такозвани ум „Б“, којим су, када су га саздали пре много десетина хиљада година, вампири створили и човечанство. Ум „Б“ је део свести укључен у лингвистичко размишљање, где се речи и слике утемељене на њима сударају и реагују једне с другима, стварајући нешто попут смисаоног галванског лука у који човек очарано гледа цео живот као у једину реалност.

Један од наших песника упоредио је језик којим говоре људи са сенком Језика – магичног црва који живи у лобањи вампира. Тешко је изразити суштину ствари краће и прецизније.

Чак ни неки Халдејци не схватају да је „лингвистичко“ апсолутно све људско размишљање, јер је скуп перцепција доступних људима одређен „шаблонима препознавања“, односно речима које они поседују. За 99,99 одсто људи оно за шта не постоји реч не постоји уопште. Зато је људска култура од самог почетка грађена по нашим нацртима и никада није одступала од њих ни милиметар.

У складу с терминологијом прихваћеном код руских вампира, култура се састоји од два агрегата, „гламура“ и „дискурса“, који се стапају у гламуродискурс. То и јесу електроде између којих настаје заслепљујући лук који скрива од човека све остале аспекте постојања (вампири других великомишестава користе другачији термилошки апарат, што ћу поменути у овој књизи – али суштине ствари се не мења).

Спаљујући гламуродискурс, ум „Б“ производи зрачење посебне врсте, које вампири називају агрегатом „М5“. Његова социјална пројекција је људски новац. То и јесте храна вампира.

О истинској природи агрегата „М5“ говорићу на овим страницама са свом политички некоректном отвореношћу.

Вампири не лове агрегат „М5“ директно. За то је способан само Велики Миш – древно бесмртно биће које представља својеврсну супермасивну црну рупу у блиставом центру сваке велике националне културе. Место обитавања Миша назива се Хартланд и представља дубоку провалију с пећином на дну.

Велики Миш није физичко биће у истом оном смислу у коме је то човек. Али он има физичко тело – то је циновски слепи миш

веома дугачког врата, скривеног у специјалном каменом жлебу с прозорима. Обично је то тело недоступно људима. Али једном у неколико деценија на њега стављају нову људску главу, која постаје нови људски аспект Великог Миша – и његова нова антена.

Ми ту главу зовемо Иштар; друге вампирке не добијају то име. Захваљујући тој глави, Велики Миш је у стању да одржава психички контакт са светом који се мења на површини земље, стварајући за људе њихове снове, наде и животне циљеве, који на крају и постају баблос. Историја тога како је моја другарица Хера постала нова Иштар описана је у књизи „Empire V“.

Претходној глави Великог Миша организују раскошну сахрану – а затим је чувају, осушену, у њеној сопственој ћелији. За ненавикнуте је та подземна галерија прилично језив приказ. Али ми се навикавамо на све.

7) БАБЛОС И ЦРВЕНА ЦЕРЕМОНИЈА

Велики Миш лови агрегат „M5“ и прерађује га у баблос – свету течност коју су у древној митологији називали амброзијом, напитком бесмртности (реч „баблос“ етимолошки је повезана са Вавилоном, а не за „бабло“¹ – иако је суштински та лажна етимологија потпуно исправна). Баблос је нешто попут висококонцентрисане нафте, у коју се кондензују душевне патње и муке човека, убеђеног да путању своје судбине бира слободно, сходно личном укусу и склоностима.

Обичан вампир не живи због тога да би висео у хамлету. Он живи због тога да би сисао баблос. Процедура током које до тога долази назива се Црвена церемонија.

Конзумент баблоса није човек који носи у себи магичног црва, већ сâм магични црв. Вампири не знају шта он притом осећа. Али за нас је то крајње пријатно искуство, чији је резултат тешко описив

1 Рус.: *бабло* – лова. (Прим. прев.)

трансцендентни доживљај, налик на изненадне спознаје људских мистика.

Материјална основа тог доживљаја, како тврде неки вампир-дисиденти, у томе је што баблос на неко време искључује ум „Б“. Ми престајемо да будемо полуљуди који сваке секунде производе агрегат „М5“ – и тада се појављује наша надљудска природа... У томе постоји суптилна рекурсивност – конзумирање баблоса као да на неко време ослобађа вампира потребе да израђује баблос. Али нисам апсолутно сигуран да је то баш тако.

Управо захваљујући баблосу магични црв и чува своју бесмртност. Баблос у нашој хијерархији заузима највише место. То је „непроцењив дар Великог Миша, његово свето млеко“, како је рекао један наш песник. Али поређење с хероином било би тачније. Кад једном проба баблос, вампир је осуђен да страшно жуди за њим читавог свог живота. Људска опседнутост новцем само је сенка те велике вампирске жудње.

8) РУБЉОВКА И ХАРТЛАНД

Руски Хартланд налази се у шуми недалеко од Рубљовског пута. Желео бих да читалац одмах схвати – нису вампири тамо направили Хартланд зато што је у близини Рубљовка. Заправо је Рубљовка настала тамо јер је близу Хартланд. Нама се никад није свиђало суседство скоројевића. Али то је био згодан социјални бафер, који је омогућио да се Хартланд одвоји од дивљег поља – то јест од све остале Русије. А данас ми предузимамо све неопходне мере да Рубљовка постепено опустоши, а овдашње некретнине изгубе своју привлачност и статус.

Наш идеал је вампирска енклава на пустом гробљу сујете. Ми желимо да се изгубимо међу стотинама маузолеја лоповских снова изложених на продају, које нико никада неће купити због безумних цена. То је стратегија коју смо осмислили, и у складу с њом развијамо овај рејон.

9) ДРЕВНО ТЕЛО

Као што сам већ рекао, материјалност Великог Миша нешто је другачија него људска. То може да види само вампир (осим врло ретких изузетака по вољи самог Миша). Човек просто не би умео да нађе улаз у Хартланд – и питање где се он тачно налази за људе је лишено смисла. Вампир доспева у Хартланд скачући у провалију. Током тог скока он се претвара у нешто налик на огромног слепог миша (наравно, знатно мањих димензија од циновског Великог Миша). То и јесте Древно Тело, у којем су, ако је веровати нашој митологији, магични црви живели на Земљи стотине милиона година пре човека. Улазећи у Хартланд, ми поново постајемо људи.

Вампир може да користи Древно Тело за неопажено кретање по физичком свету. За то време не може нас видети нико од људи.

10) ЦРНИ ШУМ И ЦРНА ЗАВЕСА

То су блиски, али не идентични појмови.

„Црни Шум“ је информациона средина која окружује савременог човека. Информативни токови који испирају људску свест састоје се од непредвидиве комбинације мноштва брижљиво прорачунатих дезинформационих образаца (како се неко елегантно изразио, Црни Шум је бели шум чије су све компоненте плаћене).

„Црна Завеса“ је аспект Црног Шума: информациона технологија која омогућава вампирима да скривају свој свет од људи. Она се састоји у томе да се различите појаве вампирске свакодневице обично скривају испод *информационих хомонима* – то јест смисаоних маски, варалица-симулакрума, које карневалски имитирају истинске смислове нашег света. Све књижевне и кинематографске франшизе о вампирима које се упорно поново снимају и преписују сваке године – то су елементи Црне Завесе. Она има чак и лингвистичку пројекцију – управо њоме су условљени многи изрази које људи користе, не схватајући њихову суштину („he or she“, „batman“ и сл.).

Реалне догађаје и процесе у свету вампира свесно изобличавају и глуме наше слуге-Халдејци, као полубесмислени перформанс у простору људске културе (отуд и изрази „удружење представе“, „како доле тако и горе“ и сл.). Зато се вампири не боје никаквог цурења супертајних информација – људи ионако већ „све знају“. У простору људске културе није остала ниједна чиста страница на којој би се могла написати истина – све оне исписане су брижљиво-бесмисленим халдејским рукописом, и никакво „мене текел фарес“ просто се неће видети на том фону (в. *blood libel*).

Обиље „црне боје“ у овој терминологији нема физички или мистички смисао и у вези је искључиво са естетским преференцама вампира. Црна је наша национална боја.

11) ПОКРИВАЈУЋА ПЕРЦЕПЦИЈА

Неки материјални аспекти наше културе – као што је пећина Великог Миша, Древно Тело и сл. – не могу бити скривени само уз помоћ културних манипулација. У нашем маскирању постоји још један аспект, који је много теже схватити. Он се зове „Покривајућа перцепција“.

Његова суштина је у томе што људи просто не перципирају елементе вампирске стварности – отприлике као „слепу мрљу“, пусто место у самом средишту њиховог видног поља, где се сноп светлости која доспева у њихове очи пројектује на излазу очног нерва. Слепа мрља може се открити уз помоћ специјалних експеримената, које предлажем да ураде сви који сумњају – они су прости, и њихов се опис може наћи на мрежи.

Забрањени елементи реалности се исто тако бришу из онога што човек види. Они као да се прелепе закрпом, која понавља најближи дозвољени образац перцепције. Такво крпљење стварности једна је од најомиљенијих технологија људског мозга, и врло нам је корисна. Вампири тврде да су нарочито развијали код човека ову вештину у далекој прошлости, кад су га узгајали као крмну животињу.

Механизам Покривајуће Перцепције није ми до краја јасан. Могу само да поновим туђе речи (ако их не схватите, не брините – не разумем их ни ја). Како се претпоставља, вампир у Древном Телу је невидљив за човека зато што Крик Великог Миша (в. ниже) приморава људски мозак да обави „принудну инспекцију многобројних контура перципираног и њихову предсвесну цензуру“. Можда је смисао ове бајалице у томе да нервни систем човека заправо региструје све, али мозак добија најстроже наређење да коригује перцепцију тако да не може да нас види.

Засигурно знам само једно – вампир у Древном Телу је невидљив. Штавише, Покривајућа Перцепција помаже великим вампирима да скривају себе и своје мисли не само од људи већ и од мање искусних сродника.

Вампира који лети градом у Древном Телу може да види само други вампир – не и човек. Често се поставља питање да ли се вампир у том тренутку види на радару. Али на њега нема одговора, јер није реч о физичком аспекту појаве, већ о људској перцепцији. Чак и ако се вампир види на радару, тачку која га приказује на екрану неће у том тренутку видети нико. Осим, наравно, другог вампира.

12) УГРИЗ И КРИК ВЕЛИКОГ МИША

Вампир уме да екстрахује мајушну кап црвене течности испод коже живог човека да би добио приступ његовом унутрашњем свету. Ово се дешава неприметно и готово махинално када се нађемо поред субјекта који нас занима. То је једна од наших суперспособности – својеврсни даљински ујед комарца. Потребно је сасвим мало ДНК.

Контролни угриз омогућава старијим вампирима да контролишу свест млађих, слободно продирући у њихово сећање и мисли. Али свест вампира виших по хијерархији остаје затворена за оне који су у њој ниже. А у ум Великог Миша не може да завири нико – чак ни његова заменива људска глава. Управо степен личне не-транспарентности и дефинише ранг вампира – али то није строга

хијерархија, већ више некаква неформална табела рангова, на којој се непрекидно одвијају флукуације и промене.

Узгред, хоћу да поменем једну своју смешну грешку. У књизи „Empire V“ говорио сам како сам у вампотеци свог добротвора, покојног Бrame (од којег је код мене и прешао магични церебрални црв), нашао чудан препарат којег није било у каталогу. Он се звао „Угриз и Крик Великог Миша“. Упознавши се с њим без дозволе ментора, дошао сам до закључка да вампир пробија кожу човека струјном варницом. Наравно, то је смешно.

Као оправдање могу да кажем само то да је шездесетих година прошлог века међу вампирима владала мода природно-научних објашњења сопственог бића – и они су заиста мерили разлику у потенцијалима између различитих унутрашњих зона својих очњака. Нашли су да је она довољна за настајање пијезо-варнице. Али саму варницу нису могли да открију.

Покојни Брама је не само скупљао старинске маске већ је волео и људску књижевност, и сâм јој је био склон – имао је огромну колекцију књижевних препарата и коктела. Како се касније испоставило, тај препарат је био скица фантастичног романа о роботу-вампиру. Препарат је био направљен од ДНК једног књижевника-црнца, с којим је Брама разрађивао тај сиже. А ја сам све схватио као истину.

Касније су ми моји ментори објаснили да угриз вампира има другачију природу. Очњаци вампира (наш стари песник назвао их је „победничким роговима“) представљају за магичног црва нешто попут антене. Преко њих он шаље у простор око себе психичку команду, којој не може да се успротиви ниједан организам. Та команда зове се „Крик Великог Миша“. То је нешто попут хипнотичког „стој, уплаши се!“ – само у мало ширем облику: „стој, уплаши се, заборави све!“ Никакве звукове вампир притом не испушта.

Крик Великог Миша чини угриз неприметним за човека, и та се неосетност још некако може објаснити с позиције људске науке.

Ипак, апсолутно је необјашњив физички аспект угриза. О њему се може говорити само у метафорама.

После Крика Великог Миша, у мајушној капи крви човека рађа се нешто налик на сопствену вољу. Током те операције, магични црв као да пројектује у ту кап крви своју суштину. И кап успева на необјашњив начин да оживи, пробије кожу (или можда да исцури кроз њу), да се одвоји од човека-носиоца и да остане да лебди у ваздуху, где је вампир хвата својим уснама.

Једну од најмрачнијих, али најлепших интерпретација ове технологије понудио ми је мој познаник, професор-теолог из Кишињова, који већ неколико година ради код мене као шофер-исповедник. Он је рекао да се током те операције у капљици крви рађа душа, која стреми спасењу. Капљица крви труди се да побегне из омраженог и проклетог људског тела – и захваљујући чудовишном напору воље и самилости космоса бива способна за то. Када почне да лебди у ваздуху изван коже, хватају је уста вампира. Њена „душа“ после тога као да бива спасена, зато што се враћа у вампира којем је првобитно и припадала – јер управо ју је он створио у капи својим муклим криком. Али то је, наравно, привремени спас, јер реч је о вампирској души.

Ох, ти теолози.

Рећи ћу понешто о њима у овој књизи. А сада, драга читатељко, за мном! Вампир има девизу – у мрак, назад и наниже!

*Рама Друји
Рубљовска њустош, њун месец*

ПОЗОВИ МЕ ДА КРЕНЕМ С ТОБОМ

Била је једна од оних опојних руских вечери када се чини да су све страшне странице у историји Отаџбине већ окренуте, и пред нама су само светли, ведри и радосни дани. Управо у такве дане људи зачињу децу – зато што су сигурни у сунчану срећу која их очекује.

Само што се та деца рађају у фебруару...

Мртва глава Иштар лежала је (хтео сам да кажем „чучала“, као да је реч о великој жаби) на огромном златном послужавнику.

Њено надувено лице у наслагама старачког сала деловало је изгужвано, упркос томе што је на њему било неколико слојева погребне шминке. Вероватно је тако изгледало зато што је шминкер Јапанац направио око њених затворених очију размазане црне мрље које су се сливале у тамним потоцима низ снежнобеле образе. У Јапану би то вероватно деловало шик и подсећало на свет духова. У Русији се повезивало са смрћу после дугог пијанства крунисаног простачком тучом.

Глава је лебдела изнад провалије Хартланда.

Наравно, она заправо није лебдела – послужавник је био причвршћен на шипку маскирану цветовима. Али све је изгледало као да глава виси изнад црног бездана, примајући последњи поздрав оних који су се бојажљиво примицали његовој ивици.

Глава је изгледала величанствено чак и с црним подливима на образима. Коса, иза које је покојница за живота стидљиво скривала своје козметичке ожиљке, сада је била подигнута и скупљена у једну од оних помало чудних гломазних фризура, које је она тако волела у својим трезним данима: иза њеног потиљка блистала је

велика златна харфа, и риђи праменови били су везани за њене жице, као да је мртва медуза давала окамењеним слушаоцима свој опроштајни концерт.

Тако је, у суштини, и било.

Само није певала мртва глава, већ естрадни певач везаних очију. Он је стајао уз саму ивицу провалије поред двојице чувара који су га обезбеђивали.

Певач је изгледао креативно, али чудно. На њему је био брокатни сако са штрасом, дугама и звездама – и исти такав шортс. Његова невероватно необично подшишана брада преливала се неподношљиво неприродном бојом. Стомачић испод сакоа сувише се примећивао, а ноге су му биле претанке за тако велико тело. Могло би се помислити да је обукао шортс како би изазвао сажаљење због свог изгледа и како га не би убили на крају приредбе. Али онда је требало да обрије браду.

Позови ме да кренем с тобом,
Доћи ћу кроз све зле ноћи,
Ја полазим сутра у бој,
И лаж Путина неће проћи...²

Слушалаца није било много – омања група на крају провалије. Лица су им била свечана и тужна. Били су одевени скроз у црно – једноставно, елегантно и скупо. Сувише скупо да би некакав *gossip* колумниста могао да их увреди истицањем те околности. Хроматску једноличност њихових тоалета нарушавале су само мајушне искре друге боје – дугме за манжетну, украс на реверу или игла за кравату. Већина њих била је у годинама – осим једног у првом реду.

Био је то младић од двадесетак година. Иако је и он био у црнини, изгледао је другачије од осталих. Тешко је било рећи чак и шта је имао на себи – да ли чудни комбинезон с капуљачом или панталоне и јакну чврсто припијене уз тело. Ако се боље погледа, у реси

2 Пародија познате песме Але Пугачове. (Прим. прев.)

његовог уха могао се приметити мали дијамант. Кожа му је била бледа, као намазана кречом. А коса зализана гелом – можда због контраста – деловала је некако сувише тамно, као да је офарбана радикално црном бојом. По свој прилици, личио је на нову модификацију емо хипстера, још сувише свежу да би успела да добије свој посебан назив у култури. Али нешто у његовим очима чинило је да вам се следи крв у жилама – и да схватите да је то само маска.

Углавном, као што сте већ наслутили, то сам био ја.

Мушкарац у шортсу је још певао, и неке од његових речи допирале су до моје свести кроз све менталне блокове. Ако сам добро разумео, песма је изражавала протест. Уосталом, нисам био сигуран да схватам сваки узнемирујући смисао информативног снопа који допире од њега – то ми се дешавало све чешће и чешће када је у питању била људска уметност.

– Ала је нашкрабала тестамент – уздахнуо је Мардук Семјонович, који је стајао поред мене. – Трећег Миша испраћам, а овако нешто видим први пут... Добро је што су им бар очи завезали...

Енлил Маратович бацио је поглед на програм.

– Овај је последњи, изгледа – рекао је. – Је ли већ био овај с пародијом?

Мардук Семјонович климну.

– Значи, дефинитивно је последњи. Уф, хвала ти...

Као и увек, коректно није завршио реченицу. Вампири тог ранга брижљиво пазе шта говоре.

Опет нисам издржао и погледао сам тамо куда уопште није требало да гледам.

Под главом Иштар стајао је сандук с обнаженим телом младе девојке утонулим у цвеће.

То је било невероватно лепо и савршено тело – са само једним изузетком: није имало главу. Зато Иштар, уздигнута високо изнад провалије и сандука, није имала тело – и они су заједно чинили некакво језиво неприродно јединство. Тело девојке изгледало је као жртва коју је за себе захтевала та незасита глава, већ мртва, али која и даље једе живе...

С муком сам скренуо поглед, и поново се зарекао да нећу гледати на ту страну. Познавао сам ту девојку још док је имала главу. И са главом ми се свиђала много више.

Пољана око провалије није одавно видела толико људи, можда и никад. Обично се овде могао срести само вампир који јури наниже: с три стране провалију су окруживале ограде рубљовских имања која су припадала члановима нашег комјунитија, тако да случајни пролазник овамо није могао да залута.

Данас је ипак било све другачије. Да нисам знао где се налазим, тешко да бих препознао ово место: могло би се помислити да су вампири изгубили рат од људи и – капитулирали.

Провалија која је водила до дома Великог Миша била је потпуно отворена – први пут колико ја памтим. Сивозелена ролна у коју је била завијена маскирна мрежа придавала је ономе што се дешавало некакву предратну забринутост – као да сам видео пред собом ракетни отвор спремљен за последње лансирање. Штавише, део ограде био је размонтиран, да би се отворио прилаз провалији. Али најчудније у читавом овом призору није била чак ни глава која је лебдела изнад провалије, већ плави аутобус који је прошао кроз рупу направљену у огради и који се зауставио на свега неколико метара од бездана.

У њему су седели мушкарци и жене с перикама, у дугачким капу-тима, вечерњим хаљинама, црним фракковима и сценским трикоима – са шминком која се сливала од топлоте, брижљиво завезаних очију. Изводили су их по једног да би одрадили своју тачку на ивици амбиса. Затим су им помагали да се врате у аутобус.

Претпостављам да је то била најисплативија тезга у њиховом животу – али тешко да су знали пред киме певају, декламују и плешу. Вероватно су сматрали да је то некакав заједнички састанак криминалаца, ФСБ-а и Међубанкарског комитета, чији учесници не желе да буду виђени заједно.

Ако називамо ствари својим именима, тако је и било. Управо зато, размишљао сам меланхолично, ствари и немају своја имена, већ само она која им дају лукави и прорачунати Халдејци.

Где разбијени снови Полећу поново у своје висине...

Мушкарац у шортсу најзад је завршио своју тачку. Зачуо се уздржан аплауз, и ја сам двапут плеснуо длановима. Певач се поклонио у празно и обезбеђење га је повело назад у аутобус, пазећи да се не оклизне.

– Завршише се њихове муке – промрмљао је Енлил Маратович када су певачу помогли да се попне у аутобус. – Изгледа да је добро прошло.

Чим је он то рекао, схватио сам – сада ће се десити нешто језиво. Тако бива и када гледаш хорор филм – осетиш олакшање кад прође некаква ужасна ситуација, и истог часа схватиш да ти нису дали тек тако да дођеш к себи.

Наравно, нисам погрешно.

Око мене се зачуо свеопшти ужаснути уздах. Што је, узгред, било заиста страшно, пошто тај јаук нису испустили некакви људи, већ искусни стари вампири које је тешко уплашити. Зато сам се унапред потпуно укочио у ишчекивању – и угледавши шта је тачно изазвало такву језу у нашим редовима, осетих више олакшање него нови талас страха.

Глава Иштар је отворила очи.

Ничег посебно страшног у томе није било. Просто су се у центру две црне размазане флеке појавиле мрље које су мутно заблестале. Сваки од вампира који су стајали поред провалије много пута је видео те мрље и раније. Није се имало чега плашити – тим пре што су уста Иштар остала затворена: нико није планирао да је прикључује на апарат за кисеоник.

Ипак, проблем је био у томе што Иштар није гледала у нас. Она је гледала возача аутобуса у који су управо укрцали последњег клоуна.

Нисам видео возачево лице. Видео сам груди у црној кошуљи униформе и побелеле руке на волану. Возач се помамно грчио на месту, као да је изгубио контролу над сопственим телом – и аутобусом истовремено. Чинило се да је аутобусом управљала нечија зла воља. Он је полако клизио ка провалији.

Глумци с повезима преко очију који су седели у аутобусу ништа нису слутили до оне секунде у којој је возач почео да вришти. Али ни тада нису показали нарочиту забринутост – очигледно им је пред наступ речено да остану смирени при било каквом развоју догађаја. Тек када се аутобус нагнуо преко амбиса, неколико људи је скинуло повезе и такође завриштало. Али било је касно да се ишта уради.

Задњи точкови подигли су се изнад ивице и аутобус је нестао у амбису.

Сви су замрли.

Испрва се чуо крик мноштва гласова који се постепено стишавао. А онда, после неподношљиво дуге паузе, допро је мукли пљусак. Он је био тако тих да га ми можда уопште не бисмо ни приметили да нисмо тако пажљиво слушкивали.

Први је дошао к себи Енлил Маратович. Пришао је ивици и погледао наниже. Затим је пажљиво погледао у небо.

– Хоћу да знам шта се десило – рекао је. – Где је Озирис?

– Озирис је болестан – одговорио је вампир по имену Локи. – Јетра.

– А ко га сада мења? Ко је код нас ронилац?

Локи слегну раменима.

– Другог нема – рече он. – Осим тебе. Па ти знаш, Енлиле.

Енлил Маратович осмотри присутне. Његово лице деловало је смирено, само је једно око постало уже од другог.

– Ви ми потпуно озбиљно говорите да ми немамо сталног рониоца? И ако хоћу да сазнам шта се десило, треба сâм да скочим тамо?

Одговор је било ћутање.

Енлил Маратович је још једном прешао погледом преко нас.

– Па добро – проговори он мирно и чак добродушно. – Тако ћу и урадити. Разјаснићу сâм. А онда ћу о овој ситуацији попричати с Хером. То јест с Иштар Владимировном. Срећа па је то сасвим близу...

Пришао је провалији.

– Енлиле – позва га Мардук Семјонович. – Зашто ти да се прљаш. Хајде боље... Хоћеш ли да ја скочим? Некада сам умео...

Енлил Маратович га не удостоји одговора. Пришавши самој ивици рупе, он се окрете ка мени.

– Рама – рекао је – идеш са мнош. Иштар Владимировна хоће да те види.

Осетио сам на себи неколико завидљивих погледа пуних мржње. Мада, у последње време сам већ био навикао на њих.

– Да се ово доведе у ред – нареди Енлил Маратович. – За сат времена све треба да буде као и обично. Мардуче, договори се с Халдејцима да њихове уметнике траже на неком другом месту... Нека се утопе негде у Турској.

Раширио је руке у страну, као да испробава да ли га сако стеже – и стровалио се у амбис. Избројао сам до пет, потрчао ка ивици и бацио се за њим.

Пад у Хартланд је једна од оних ствари на које ниједан вампир не може сасвим да се навикне. Првих неколико секунди наниже лети људско тело, и потребно је да у души настане и распламса се апсолутни страх који преображај и чини могућим. Најпре је за то искуство потребан специјални препарат од црвене течности Великог Миша. После учимо да се сналазимо и без њега. Што је вампир искуснији, то се мање боји – и чисто теоријски може да се деси да због одсуства страха не може да се претвори у слепог миша, и да се разбије о дно. Али, што реалније таква могућност изгледа, то већи страх изазива, и зато се, овако или онако, сви претварамо у Древно Тело. Просто, неко пре, а неко касније.

То је слично осећају да прсти најзад могу да се ухвате за ваздух кроз који лете. Што значи да су се руке већ претвориле у крила спојена танком кожицом – и пад у црну рупу смењује кружно лебдење над провалијом.

Већ сам говорио о питањима која у трезвеном људском уму (а њега има сваки нормалан вампир) изазива та процедура. Шта је тај преображај? Да ли се све заиста дешава, или ми тонемо у нешто налик на сан који изобличава стварност? Или се можда из таквог сна будимо?

Мудрост вампира је у томе што он не тражи одговоре на слична питања. Све док га живот не натера. Знао сам да ће управо такав бити одговор свих старијих другова. Али, наравно, немогуће је тако нешто рећи самом себи – и питања настављају да извиру из светлих кутака душе.

Најзанимљивија (и најмрачнија, што да се крије) верзија одговора коју сам чуо налазила се у фантастичној причи једног вампoкњижевника деветнаестог века. Њега, јасна ствар, никад нису штампали – у сваком случају, не за људе.

То је била прича о младом бунтовнику-вампиру (тада су такве ствари писали без ироније) који добија могућност да прође читаво спуштање у Хартланд у људском телу – и уместо у ходнику скривеном у амбису који води до пећине Великог Миша, нађе се на дну плитке старе шахте, на чијим усраним гредама висе слепи мишеви. У посебном удубљењу ишараном непристојностима висе врло стар и дебео слепи миш, покривен нечим попут паучине или буђи... И то је све.

Ова прича написана је у исто време кад и „Кројцерова соната“, и приказивала је заједљиво-критички однос према традиционалним друштвеним институцијама. Сматрало се да те институције треба што пре срушити, да би се направио пут ка прогресу. Људи су тих година планирали да тако стигну у светлу будућност – и написали су много сличних материјала.

Ова прича ме је својевремено натерала да се добро замислим над тиме куда се сваки пут спуштам... У Хартланду је било струје. Тамо су радиле машине које су направили људи. Али све то дешавало се искључиво по вољи вампира. Уопште нисам могао да замислим шта ће бити с аутобусом који је случајно – и самостално – пао у Хартланд.

Али када сам се спустио до површине воде, постало је јасно да одговор нећу ни добити. Ударивши песницама о камену обалу подземног базена поново сам постао човек – и угледао Енлила Маратовича. Он је чукао на ивици црног језера. У слабашној светлости која је на њега падала из пећине личио је на старог рибара.

Никаквог аутобуса није било, само се изнад воде видело некакво необично зеленкасто испаравање.

– Иди – рекао је. – Она чека.

– А како ћете ви...

Паћенички се намрштио.

– А зашто ти то мораш да знаш, дечаче? Остани млад док можеш. Озбиљно ти говорим. Иди.

Климнуо сам и кренуо у пећину.

На улазу у подземну просторију сам се осврнуо. Енлил Маратович је и даље чукао на обали. Учинио ми се да намерава да зарони у воду, али не жели то да уради преда мном. Из пристојности сам кренуо брже, трудећи се да газим гласно по металном плочнику – тако да Енлил Маратович не сумња да сам већ далеко.

Тело Великог Миша, које је висило испод високог подземног свода, изгледало је као фосил, тродимензионални отисак немогуће старине. Али тај фосил је дисао – и пловне кожице на крилима покривене плесњу обухватале су огромно тело налик на буре нешто другачије него пре неколико дана.

Говорили су да Велики Миш понекад шири крила, а тај призор није за оне са slabим срцем. И још би ме сваки пут запањила дебљина црева која воде до њега, због којих је личило на ракету на стартном пулту. Наравно, те ребрасте цеви нису биле намењене за баблос, већ за ваздух, воду и тако даље. Али даје он поприлично и баблоса. Питам се куда он одлази? Знао сам да то не занима само мене, већ и многе, многе друге.

Поред улаза у галерију олтара стајала су два мермерна пехара, у које се убацивало свашта што се током времена скупило на старим олтарима – при промени главе увек се обављало сређивање и чишћење. У пехарима су се налазили прилично неочекивани предмети – нису чудно изгледали чак ни они сами, већ оно што је било поред њих. Ту су били силицијумски врхови стрела, велики нож од тамног метала с прстеном на дршци, кристална лобања, сребрна пепељара-опанак, бели телефон с грбом СССР на диску – али ја нисам имао времена да разгледам целу колекцију.

Знао сам да ме Хера већ види. Или, тачније, осећа.

У галерији је, као и увек, пиркао ветрић прожет електричном свежином. На поду уопште није било прашине. Неколико слушкиња с покривеним лицима се, када сам се појавио, одмакло у полумрак. Није било дозвољено говорити с њима. Нисам чак ни знао ко су оне – вампирке или неке специјално припремљене халдејске жене. Мада, ово друго је било мало вероватно.

Древне главе у каменим нишама биле су огрнуте коротним белим марамама с анаграмом „ВМ“. Нисам посебно жалио што су ове седокосе тикве данас скривене од мог погледа – чак и најкраћи пут ка соби са живом главом успевао је да изазове код посетиоца мрачно расположење, још једном подсећајући да је човек смртан, не само изненада већ и масовно.

У другој совјетској соби десио се значајан догађај – с рестаурације је враћена глава Иштар Зурабовне (она је на процедурама провела, чини ми се, тридесетак година). Чак сам задрхтао. Ево кога је свакако требало покрити марамом – али то из неког разлога нису урадили. Вероватно ју је требало и проветрити, да из ње изађу соли за балзамовање. Али, није био проблем у тој женској глави грбавог носа са седим климактеричним брчићима – ништа посебно језиво у њој нисам налазио. Просто, што је ближа бивала глава актуелног Великог Миша, то сам узрујанији бивао. Али, тако је и требало да буде.

Врата покојне Иштар Борисовне већ су била скинута – сада је њена бивша соба постала још једна одаја у галерији. Видео се намештај померен уза зидове и коротни венац који је скривао оно место где је живела глава. Отуда је допирао мирис завоја и смрти. Помислио сам да ћу, након што главу Иштар дефинитивно осуше и врате на место, сваки пут морати да гледам данашњи ужас. Можда ће јој чак оставити очи отворене – то је поред савремених технологија балзамовања сасвим могуће...

Галерија се завршавала свеже исклесаним удубљењем у камену. У њему су била висока седефна врата са строгом ручком од белог злата. Све је изгледало уздржано – Хера је волела неупадљиви шик.

– Уђи, Рама – рекао је невидљиви интерфон.

Врата се отворише, и ја уђох.

Ова соба била је већа од осталих. Или се можда тако чинило зато што су њени зидови били потпуно прекривени панелима од течних кристала.

Они су приказивали пшенично поље које се простирало на све стране. Изнад поља је дувао ветар, пшеница се таласала, а на небу се скупљао плави олујни облак... И још је у пољу стајало разгранато дрво, тако велико и усамљено, да је било чудно како га још нису обориле муње. Леп вол-сејвер. Метафоричан.

Полако сам подигао поглед.

У једном зиду била је уграђена огромна бисерна шкољка од нежног седефа. Херина глава била је тамо, али ја сам се трудио да не гледам.

Та шкољка ми се није нарочито свиђала. Можда су дизајнери имали на уму алузију на Ботичелијево „Рађање Венере“, али испало је више налик на писоар на имању арапског шеика. Ја сам из све снаге покушавао да отерам ту мисао – али био сам сигуран да ће је Хера уловити већ при следећем угризу.

Мада, имао сам шансе. Могао сам да покушам да избегнем угриз – а онда да заувек заборавим то увредљиво поређење.

– Здрави били, Иштар Владимировна – рекао сам.

– Каква Иштар Владимировна? Рама, шта ти је? За тебе сам ја само Хера. И зашто ме не гледаш?

Погледао сам.

У центру шкољке био је отвор из којег се уздизала дугачка жива ножица, налик на део огромне печурке – или сурлу албино мамута. С ње ми се смешила Херина глава. Модрице око њених очију већ су прошле. Изгледала је добро. Али ја нисам гледао њу, већ њен дугачак чупав врат.

Говорили су да се с годинама он суши и постаје тамнији – што је млађа глава Великог Миша, то је ножица дужа и светлија, а глава умире када се цела ножица одједном повуче назад. То се неретко дешава у једном страшном дану. По тој скали Хера је била врло

млада, чак непристојно млада. Али ја сам некако стално замишљао шта ће се десити када истекне рок који јој је додељен, и њени образи се наслоне на седеф. Глава ће тада заиста личити на бисер у шкољки. Можда је дизајнер то и имао у виду. Њему су, како сам чуо, испричали баш све.

Осим шта ће бити с њим самим.

– Знаш ли шта се сада десило горе? – упитао сам.

– Знам.

Она је чудно и тајанствено климнула главом.

Схватио сам да гест није упућен мени, већ дисплејима од течних кристала: на врату јој је била огрлица с програмираним жироскопима, којима је давала команде уређајима скривеним у зидовима – и својој свити која је седела у суседним просторијама. А прошла Иштар имала је велики-превелики ноутбук са специјалним трек-педом. Како се брзо смењују епохе.

Зидови су приказали површину земље поред улаза у Хартланд. На тренутак сам имао вртоглав осећај да сам за секунду узлетео натраг, на саму ивицу рубљовског бездана.

Угледао сам плави аутобус с глумцима који се приближавао ивици провалије. На снимку се видело како возач из све снаге окреће волан покушавајући да скрене од рупе, али то му не успева, као да Иштар није хипнотисала њега, већ аутобус (аутобус је имао доброћудну крупнооку њушку, која је чинила тако нешто теоријски могућим).

– Каква страхота – рекох. – Како се то могло десити.

– Замађијала их је – одговори Хера.

– Да – рекао сам. – Ја сам помислио на Медузу Горгону.

– Доста о томе. Енлил ће сада то истражити и све ће нам рећи.

– У реду – рекао сам. – А како си ти?

– Треба да преузем послове од Енлила – уздахну она. – Данас или сутра. Сви рокови су прошли, а ја се плашим.

– Како се то ради?

Она ме погледа испод ока.

– Као да не знаш. Угризеш, и то је све.

– И никаквих више формалности? Никаквих ритуала?

– Не.

– А чега се онда бојиш?

– Кажу да је то неповратно. Па Енлила нико не гризе. Он зна превише. С тиме је после тешко живети. Зашто он има хамлет изнад провалије? Да би одбијало... Добро, Рама, то су све моји проблеми, шта те ја оптерећујем. А како си ти?

– Исто тако. Наши ме мрзе. Они мисле да ја овде с тобом данима пијем баблос.

Хера се намршти.

– Немој ми говорити о баблосу. Знаш ли како је то када он иде? Као месечни циклус, али десет пута одвратније. Ти свеједно нећеш схватити. Штета, мене не можеш угристи, иначе бих ти показала...

– Слушај, а куда одлази сав баблос? То нико не може да схвати. Зашто га је тако мало?

– Тиме се баве Мардук и Баал. Контрола је њихова. Ја ту ништа не одлучујем. Узгред, ни Борисовна никад није имала баблос.

– Али теби дају?

– А зашто? На мене он свеједно више не делује. Он је сада у мом метаболизму.

– Јесу ли те упозорили на то?

Хера одречно одмахну главом. Покрет је деловао изражајније него код човека с обичним вратом.

– Нису чак ни поменули. Рекли су само да за успех у животу треба платити. И што је већи успех, то је већа цена. А ако постанеш краљица, онда и цена мора да буде краљевска.

– Је ли ти то Енлил напричао?

– Не – одговори Хера. – Иштар Борисовна. Она ме је изабрала. Рекла је овако – ма колико да си лепа, после тридесете свеједно ником од мушкараца нећеш бити нарочито потребна. А овде ће они до краја облетати око тебе. Колико будеш поживела. А онда, краљица може са собом да уради шта хоће. Да смисли себи било који лик и да га пусти у свет. И певачица, и топ-модел. Гледаћеш себе на телевизији, а остали ће веровати. И ако се дода

тек мало маште, и сама ћеш постепено поверовати... Да ти то и јеси... Обриши ми сузе...

Извадио сам марамицу из џепа – сада сам их увек носио неколико – и прислонио је на њено лице. Али сузе су јој текле све јаче.

– Она је са мном била као мама. А ја маму нисам имала... Замисли, кажу ти – кћери, хоћеш ли да будеш краљица? Ја ћу те научити... Само ако будеш могла. Ето, помислила сам, могу ли ја или не? И закључила сам да могу.

– И како је, иде ли ти?

Она се невесело засмеја.

– Недавно сам гледала филм о Јелизавети Другој – рекла је – и схватила сам једну ствар. Знаш ли шта те чини краљицом? Искључиво количина гована коју можеш да прогуташ с краљевским осмехом. Нормалан човек ће повратити и обесити се, а ти се смешкаш и ждереш, смешкаш и ждереш. И када поједеш све до краја, сви око тебе већ висе модри и мртви. А ти си њихова краљица...

– Сад ћу заплакати – рекао сам.

– Немој. Дођи овамо, дај да те пољубим.

Послушно сам пришао и загрлио чупави врат који се привио уз мене – последњих дана већ сам се навикао на то. Ако затвориш очи, чини ти се да грлиш камилу или жирафу. Херине усне биле су исте као и пре, само ми се сад чинило да из њених усана избија некаква страшна врелина, као да има грипозну грозницу.

Затим је њена глава склизнула наниже.

На то сам већ навикао. Раскопчавала је рајсфершлус зубима, и није волела кад сам јој помагао. Али данас јој никако није ишло, па сам морао то сам да урадим.

Миловао сам јој косу и гледао аутобус како се сваки пут изнова сурвава у црни амбис. Чинило ми се да се и ја претварам у исти такав аутобус, који стално пада и пада, али никако не може да падне до краја... А када је аутобус то најзад учинио, Херина глава се подигла ка мом лицу. У очима су јој биле свеже сузе.

– Ти мене сада не волиш – рекла је. – Уопште.

– Немој ме уједати за то место. Боље за врат.

– Каква је разлика. Ти... Теби уопште није добро када ти ја ово радим.

– А шта би ти хтела – одговорио сам, закопчавајући панталоне. – Сваки дан четири пута. Сви ми кажу: Рама, постао си тако блед, као вампир. Спрдају се.

– Ја се тих пет минута осећам живом – прошапутала она жалосно. – Као она стара.

– Управо сам те видео стару – рекао сам. – Горе.

Истог часа сам зажалио што су ми излетеле те речи. Али било је немогуће вратити их. Хера се још јаче расплакала.

– Вама мушкарцима од жене осим пизде ништа друго не треба – прошапутала она. – Горе нисам ја. То је моје бивше тело. Схваташ ли разлику?

– Аха – рекох мрачно. – Схватам. Извини.

Брзо сам јој обрисао образе. Учинило ми се да су јој се очи саме осушиле – постале су зле и продорне.

У собу је ушао Енлил Маратович.

Одело му је било потпуно мокро, прекривено зеленкастосмеђим блатом и флекама од уља. Прамен косе с потиљка био је ружно залепљен за високо ћелаво чело. У првом моменту ми се учинило да се он намерно довео у тако јадно стање, трудећи се да избегне критику. Осетио сам лак убод презира – а онда сам угледао његове очи, и схватио да сам погрешно.

И то како!

У његовим зеницама као да је догоревао пламен неземаљског сутона који је он управо угледао. Сутон је био страشان и пурпуран. Махинално сам устукнуо. Чак се и Херина глава подигла на својој чупавој ножици. Енлил Маратович је схватио какав мрачан утисак оставља – и покушао је да се осмехне. Још више сам се уплашио. Тада је он на неколико секунди покрио чело длановима. Из њих је изронило његово уобичајено, истина прљаво и уморно лице.

– Краљице моја – рекао је, клањајући се елегантно и иронично – све сам разјаснио.

– Зашто је она оживела? – упита Хера.

– Она није оживела – рекао је Енлил Маратович. – Све је било унапред намештено. Мислим да је Иштар Борисовна смишљала тестамент много година.

– Причај – нареди Хера.

– Код Иштар Борисовне се последњих година живота формирао својеврстан близак круг. Свакакви глумци и мађионичари, који су је забављали преко видео-везе. Нешто попут извођења псића на изложби. Чак су имали и специјалну собу за видео-конференције. Она је с њима уз коњачић понекад ћаскала и по десет сати – морали су да раде у три смене. А они о њој, наравно, ништа нису знали. Било им је речено да је то нечија тамо жена, прогнана у манастир. Зато је све тако тајно. Плаћали су много. Углавном, они су се навикли једни на друге, и Иштар Борисовна је, очигледно, одлучила да их поведе са собом за успомену. Дуго је то припремала. Неколико година. Сама је написала програм концерта. Она... Не знам шта је мислила. Али сигурно знам шта је мислио њен саучесник.

– Ко?

– Који је последњи певао. У шортсу. Он је у џепу имао привезак, као од кола. Наредили су му да притисне дугме кад заврши с певањем. Наравно, не тек тако, него за велике паре. Иштар му је рекла у поверењу да ће то бити сахрана, и да она хоће све да уплаши – као, отвориће се очи на специјалним опругама. Чак му је показала и макету главе с тим опругама. Заједно су пробали, преко видео-везе. И она је сваки пут ридала. Зато јој је он веровао, и није се плашио. Чак ју је мало жалио. Он није знао шта ће бити с аутобусом. Мада, када је певао „позови ме да кренем с тобом“, почео је нешто да предосећа...

Хера је погледала екран на којем се непрекидно вртела сцена катастрофе која се управо одиграла – аутобус се још једном строваљивао точковима преко ивице провалије.

– Свако зло има своје добро – рекла је. – Бар су се Халдејци уплашили.

Учинило ми се да се на њеном лицу заиста појавило нешто краљевско.

– А добро је старица урадила – настави она. – Отворила очи и... Како оно беше? Позвала за собом. Значи, на опругама? Треба запамтити...

Она ме је кратко и надмено погледала.

– И мени ће вероватно бити потребан најближи круг. Мој двор. Да их све видим на екранима, а они мене... Рецимо, на каучу. Направићемо за мене виртуелно лукс-тело. Али то после. Одличан си, Енлиле. Не стариш. Брзо си то открио. Али зашто сâм? Зар немаш кога да пошаљеш?

Енлил Маратович попут кривца слегну раменима.

– Озирис је на самрти – рекао је. – А новог рониоца нема. Нико неће.

– Зашто? – намрштила се Хера.

Енлил Маратович одмахну главом.

– То је дуга прича.

– Али мени и не мора ништа да се прича. Дођидер, овамо. Иначе треба да преузем послове од тебе...

Енлил Маратович ме је погледао, и по узнемирености у његовим очима схватих да није овако замишљао тај тренутак. Али није могао да одбије.

– Дођи, дођи – рекла је Хера.

Енлил Маратович је одлучно заборачио ка њој и спустио се поред њене седефасте шкољке на једно колено. Херина глава савила се до његовог врата, једва приметно се цимнула и подигла се. Затим је Хера затворила очи.

Њено лице одједном се претворило у мрежу бора – као да је било направљено од стакла које је пукло погођено каменом. Један минут се, како је изгледало, борила са собом да не завришти.

И победила је.

– Јао, како је све компликовано – рекла је не отварајући очи.
– Невероватно.

– Да – тужно је рекао Енлил Маратович. – Ето тако.

Заћутали су. Херина глава са затвореним очима клатила се на савијеној ножици, а Енлил Маратович је стајао испред ње савијеног

колена. Личио је на вођу пирата који је дошао код краљице да замени злато за витешку част.

Помислио сам да се монарх код људи сматра највишим арбитром за питања поштења и части – и да зато може да прогласи витезом чак и пирата или банкара. Али важи ли током те процедуре закон очувања импулса? Да не постаје након тога царска кућа помало пиратска и помало зеленашка? И настављају ли после тога да сијају на хоризонту части витешке титуле које она додељује? Тешко, авај, тешко. А о орденима нижег ранга да се и не говори. Њихово је име – почасна легија...

Тада схватих да мој ум врти једну од настаријих мисли на земљи, небројено пута изложену у отровним памфлетима од којих није остало ни трага – и само општи пад тражње за краљевским услугама чини да ја видим у њој нешто ново.

Док сам био заузет тим размишљањима прошло је неколико минута у тишини.

А онда је Хера отворила очи.

Њено лице остарило је десет година. То уопште није било њено лице. Било је то лице човека који зна врло много страшних ствари. Исувише много да би било шта друго имало некаквог значаја.

– Ти више не смеш тако да рониш – рекла је она Енлилу. – Ако се нешто деси, на коме ће све остати? Треба нам неко млад...

Погледала ме је.

– Хајде да именујемо њега.

– Разумем, Иштар Владимировна – рекао је Енлил Маратович подижући поглед према мени. – Само, Озирис не сме да га учи. Он...

– Знам – одговорила је Хера. – Послаћемо нашег Раму...

Заверенички је намигнула Енлилу Маратовичу.

– Послаћемо га... У иностранство. Нека се одмори од нас, кад му је већ овде загушљиво. Када је следеће посвећивање у undead?

Енлил Маратович је секунду размишљао.

– За пет дана.

– Е па, послаћемо га. Треба нам добар ронилац. Ко ће тог Озириса да наследи?

– Тако је – рече Енлил.

– Рама, ићи ћеш на обуку – рекла је Хера. – А сада одлази. Пакуј кофер. Ми имамо много посла.

У њеном гласу није било ни срцбе ни увређености. Уопште ничег личног. Просто је заиста имала много посла. Сувише тешког чак и за њен нови врат.

Схватио сам да је и даље жалим. Али није је требало жалити. Она је била краљица.

Осмехнула ми се и чекала да одем.

Неспретно се наклонивши, окренуо сам се и пошао.

Када сам излазио из подземне галерије, приметио сам на пехару једног од олтара мали лимени аутобус плаве боје. То је била дечја играчка из прошлог века величине кутије цигарета, направљена од пластике и лима. Аутобус је био стар и изгребан, као да се неколико генерација у дечјем вртићу играло њиме у песку. Али био сам спреман да се закунем да га пре сат времена овде није било.

Штавише, испод њега се направила мајушна барица воде.

